



LITERATURA

Esteve Miralles



JOSEP GRAS



EUROPA PRESS

L'altre, és a dir, jo mateix

El protagonista d'*El meu Amic* viu una alteritat que el fa conscient dels greuges que rep d'una societat enormement deficient. La seva crisi d'identitat és també la d'un país i d'un sistema sotmesos, com diu l'autor, al "cinisme il·lustrat" i a una precarietat creixent tant en l'àmbit personal com en el públic. Retrat amb to de faula d'un temps recent.

Potser per arribar a entendre amb claredat la pròpia vida, el sentit del que fem, de com despleguem les nostres aptituds i preferències o de com organitzem l'existència personal —l'única i intransferible, que es pot assemblar a moltes altres, però que és singular— en els diferents àmbits, els més propers i aquells col·lectius, cal un distanciament, un intent de desdoblament del jo que aportí coneixement o, simplement, una mirada crítica i alhora conciliadora vers un mateix.

El narrador d'aquesta novel·la, que és també el personatge principal que catalitza les conseqüències de les accions dels altres —a més de les seves, és clar—, n'és ben conscient, i per això el seu relat d'autoficció, desenvolupat amb una austeritat narrativa que sovint voreja l'aforisme o l'apunt dietarístic, és revelador del decaïment que traspasa la seva identitat. Explica els fets que l'han menat a aquesta situació d'incertesa permanent, i ho fa per mitjà d'una despersonalització intencionada, evitant donar informació autobiogràfica convencional (nom, dates, llocs de naixement o residència...), i autoanomenant-se amb l'apel·latiu genèric d'"un historiador en crisi".

Aquesta encertada argücia és la que l'autor empra per a la resta de personatges d'*El meu Amic* i que són presentats com a figures arquetípiques d'homes i dones representatius de l'estament polític i del món econòmic i empresarial, i que han transitat per les nostres vides

amb una més que enutjosa impunitat: l'Home fort, l'Home de goma o l'Advocatot del clan en són uns bons exemples. Però també podem identificar empremtes i records de la nostra biografia sentimental en els comportaments de la Poeta incapaç, el Pare de família o la Dona intrèpida.

La novel·la d'Esteve Miralles (Sabadell, 1964; guardonada recentment amb el Premi Ciutat de Barcelona en la categoria de Literatura Catalana; la tercera després de *Retrobar l'ànima* i *Núvols com*), està estructurada en capítols breus i fragmentaris —alguns només d'una sola frase—, i alterna el relat subjectiu del protagonista —amb una prosa depurada i concisa— sobre les peripècies del seu periple personal, i una mena de crònica dels fets polítics, econòmics i sociològics més rellevants al llarg de les darreres quatre dècades —des dels anys vuitanta, amb una encara incipient democràcia, fins a l'actualitat— a Catalunya i Espanya, fent puntuals referències a fenòmens del context internacional com el de les cíclics recessions econòmiques.

La crisi sense fi previsible per la qual passa l'historiador d'*El meu Amic* no es pot desvincular, en aquest sentit, de la que travessa la societat catalana, o el sistema polític català per ser més precisos. Sense dir noms propis ni de sigles, però sí d'institucions com la Generalitat, Miralles identifica alguns d'aquests signes del temps: l'hegemonia d'un partit al govern d'aquí durant molts anys i el posterior procediment judicial contra el seu líder; el fracàs de l'autonomisme, que donaria pas a la demanda creixent d'independència per part de la societat civil; la bipolarització al poder espanyol, sota la qual hi va haver l'esclat de la bombolla im-

mobiliària o la fallida dels bancs, entre molts altres.

Així doncs, veiem que la vida singular d'una persona transcorre en paral·lel a la història d'un país i d'una època. Ambdós itineraris s'entrellacen per configurar un retrat, que es pot llegir com una falla, d'una societat deficient en molts aspectes: l'assetjament laboral falsament justificat per la necessitat de competitivitat i la precarietat que se'n deriva; la banalització i fragilitat de les relacions sentimentals o l'extrema vulnerabilitat de l'individu davant la maquinària judicial, que menysté sovint la seva presumpció d'innocència.

La perplexitat de l'"historiador en crisi" davant aquest panorama el duu a viure una alteritat que traspua escepticisme i amargor: "Sí, pertanyo al passat. Viatjo com si res a temps pretèrits, a traces d'instant mig apropiables /.../ Soc un guerrer desarmat, soc un soldat que mira d'adaptar-se a una postguerra".

Crònica moral punyent, a la manera de collage, d'un període històric recent i de la seva generació.



El meu Amic

ESTEVE MIRALLES

Angle Editorial
Barcelona, 2022
176 pàgines



OBRA COMPLETA

Vicent Andrés Estellés. Volum IX
Edició a cura de Jordi Oviedo
i Irene Mira-Navarro

NOVETATS 3i4

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a

Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual en

www.tresiquatre.cat

